

Pakt dla Mokradeł

Materiały dla mediów – Światowy Dzień Mokradeł 2023

Hasło przewodnie tegorocznych obchodów Światowego Dnia Mokradeł brzmi: **“Już czas na przywrócenie mokradeł!”**. I, rzeczywiście, nie ma na co czekać. Osuszyliśmy już ponad 85% znajdujących się na terenie Polski torfowisk. Większość naszych bagien dekady temu została pocięta sieciami rowów melioracyjnych, które wciąż odprowadzają z nich wodę, zamieniając te naturalne magazyny węgla w źródła emisji gazów cieplarnianych. Stopniowo, coraz głębsze pokłady torfu ulegają osuszeniu, a zawarty w nich węgiel utlenia się i uwalnia do atmosfery w postaci dwutlenku węgla, przyspieszając zmianę klimatu. Najwyższy czas, by powstrzymać ten proces i zaplanować szeroko zakrojone działania na rzecz zatrzymania wody w torfowiskach!

W tym roku organizowane przez Centrum Ochrony Mokradeł i Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego obchody Światowego Dnia Mokradeł odbywają się pod hasłem “Pakt dla Mokradeł” i potrwać aż cztery dni (4–7 lutego). Rozpocznie je sobotnia wycieczka po bagnach Puszczy Kampinoskiej. W niedzielę na Wydziale Biologii odbędą się, podobnie jak co roku, otwarte wykłady, debaty oraz tzw. "Bazar Idei Bagiennych", w trakcie którego będzie można poznać osoby zajmujące się ochroną mokradeł. Natomiast w poniedziałek i wtorek, również na Wydziale Biologii UW, będzie miała miejsce dwudniowa konferencja naukowa, składająca się z wykładów plenarnych, odbywających się równolegle paneli tematycznych, warsztatów i dyskusji panelowych oraz sesji posterowej.

Szczegółowe informacje na temat tegorocznych obchodów znajdują się na stronie:

<https://pakt.bagna.pl/>

World
Wetlands Day
2 February 2023
It's time for wetland restoration

Konwencja Ramsarska i Światowy Dzień Mokradeł

Światowy Dzień Mokradeł obchodzony jest 2 lutego w rocznicę podpisania w 1971 roku w irańskim mieście Ramsar „Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego” (zwanej też Konwencją Ramsarską). Obecnie obszary Ramsar stanowią największą na świecie sieć obszarów chronionych, obejmującą ponad 2400 obiektów, pokrywających łącznie powierzchnię ponad 250 milionów hektarów, czyli ok. 13-18% mokradeł lądowych i nadmorskich. Polska była jednym z pierwszych krajów, które ratyfikowały tę konwencję (w 1978 roku). Na terenie naszego kraju wyznaczono do dziś 19 obszarów Ramsar. Są to rezerваты: Jezioro Łuknajno, Jezioro Świdwie, Jezioro Karaś, Jezioro Siedmiu Wysp, Jezioro Drużno, Słońsk, Stawy Milickie, Stawy Przemkowskie, Torfowiska Doliny Izery i Bór na Czerwonem oraz Biebrzański, Słowiński, Wigierski, Poleski i Narwiański Park Narodowy, Subalpejskie torfowiska w Karkonoskim Parku Narodowym, Polodowcowe stawy Tatrzańskiego Parku Narodowego, Torfowiska Tatrzańskiego Parku Narodowego, a także Ujście Wisły. Wedle założeń Konwencji, każda z umawiających się stron ma obowiązek chronić nie tylko mokradła umieszczone w "Spisie obszarów Ramsar", ale również inne cenne obszary wodno-błotne na swoim terytorium.

Ostatni rok na mokradłach

Najgłośniejszym tematem mokradłowym zeszłego roku była katastrofa ekologiczna na Odrze. W niedzielę o godz. 14 dr Justyna Kobos z Wydziału Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, która zajmuje się badaniem fitoplanktonu (ze szczególnym uwzględnieniem gatunków toksycznych), wygłosi wykład pt. "*Prymnesium parvum* – czy można było uniknąć katastrofy na Odrze?".

W 2022 roku, w wyniku utworzenia 4 nowych rezerwatów przyrody oraz powiększenia 3 już istniejących, udało się objąć ochroną rezerwatową dodatkowe 459 ha cennych przyrodniczo terenów w 5 województwach. Nowo powstały rezerwat "Czarne Doły" objął ochroną siedlisko największej populacji żółwia błotnego w woj. wielkopolskim. Woj. zachodniopomorskie zyskało nowy rezerwat mokradłowy „Źródlika Biegały” o pow. 23,3 ha, zaś w woj. dolnośląskim mszarne torfowisko "Sadzonki" zostało włączone do rezerwatu "Śnieżnik Kłodzki", a rezerwat "Jaskinia Niedźwiedzia" został powiększony o pobliskie torfowiska alkaliczne. O tym, co jeszcze działo się na bagnach w 2022 roku opowiedzą w niedzielę o godz. 14:30 Łukasz Kozub i Wiktor Kotowski z Centrum Ochrony Mokradeł.

Pakt dla Mokradeł

Zakopmy podziały i rowy!

Po raz pierwszy w ramach obchodów Światowego Dnia Mokradeł zorganizowaliśmy ogólnopolską konferencję naukową "Pakt dla Mokradeł" poświęconą obszarom wodno-błotnym. Do udziału w niej zaprosiliśmy osoby, które na co dzień zajmują się mokradłami – zarządzają nimi, badają je, chronią, a także czerpią z nich inspirację do pracy twórczej – naukowców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji państwowych, wojska, organów administracji, samorządowców, leśników, przedsiębiorców i artystów. Zakres konferencji obejmuje całe zróżnicowanie mokradeł Polski: od bagien i torfowisk, przez rzeki i jeziora, po wybrzeże Bałtyku i szeroki przekrój zagadnień badawczych: ekologię i paleoekologię mokradeł, ich ochronę i restytucję, usługi ekosystemowe oraz historię i teraźniejszość relacji człowieka z mokradłami.

Tematy wykładów plenarnych i sesji tematycznych, to m.in.: "Torfowiska i klimat – obustronna zależność", "Teledetekcja, mapowanie i monitoring mokradeł", "Ochrona mokradeł a rolnictwo – konflikty i synergie", "Społeczne aspekty ochrony i restytucji mokradeł w miastach", "Zdrowa rzeka", "Ochrona torfowisk formalnie, czyli dlaczego plany zadań ochronnych i plany ochrony nie zawsze działają", "Restytucja i zrównoważone użytkowanie torfowisk jako wkład w Zieloną Odbudowę Ukrainy ". Wydarzeniu towarzyszyć będzie sesja posterowa.

Szczegółowy program konferencji, informacje o prelegentach oraz lista posterów znajdują się na stronie: <https://pakt.bagna.pl/#/konferencja>

Offset węglowy szansą na przywrócenie mokradeł w Polsce

Powstrzymując osuszanie torfowisk jesteśmy w stanie uzyskać bardzo wysoką redukcję emisji dwutlenku węgla – w przeliczeniu na hektar powierzchni nawet ponad 20 ton rocznie. Dlatego projekty restytucji torfowisk są atrakcyjnym sposobem kompensacji (czyli tzw. offsetu) śladu węglowego – to propozycja dla firm, które nie mogą zredukować wszystkich swoich emisji CO₂, ale też osób indywidualnych, chcących np. skompensować emisje związane z podróżą lotniczą, czy użytkowaniem samochodu.

Istnieje wiele standardów offsetów węglowych na rynku wolontaryjnym. Do najbardziej rozpoznawalnych należą np. Verra czy Gold Standard. Nie wszystkie standardy umożliwiają jednak certyfikowanie projektów prowadzonych na torfowiskach. Systemy certyfikacji i sprzedaży offsetów węglowych z restytucji torfowisk powinny spełniać 10 podstawowych zasad, m.in.: dodatkowości, trwałości czy weryfikowalności. Aby kwalifikować offsety jako

rzeczywistą kompensację emisji dwutlenku węgla, redukcje emisji muszą zostać osiągnięte na skutek działań, które zostały sfinansowane dzięki sprzedaży kredytów węglowych i nie doszłoby do nich w inny sposób. Według badań opublikowanych przez Komisję Europejską aż 85% wszystkich zbadanych projektów offsetowych zostałyby zrealizowanych nawet pomimo faktu samego zakupu offsetu, co oznacza, że nie spełniają zasady dodatkowości (*additionality*) i można tu mówić o greenwashingu.

Centrum Ochrony Mokradeł we współpracy z naukowcami, praktykami i przedstawicielami innych organizacji pozarządowych rozpoczęło pracę nad wprowadzeniem w Polsce wiarygodnego, opartego na podstawach naukowych i wspomnianych 10 zasadach, systemu certyfikacji i sprzedaży kredytów węglowych z restytucji torfowisk. W trakcie konferencji naukowej “Pakt dla Mokradeł” przedstawimy główne założenia merytoryczne i formalne, a także harmonogram wdrażania tego programu.

Po prezentacji odbędzie się dyskusja panelowa, w której wezmą udział:

- Aleksandra Leszczyńska – Centrum Ochrony Mokradeł, koordynatorka tworzenia systemu certyfikacji i sprzedaży kredytów węglowych z restytucji torfowisk
- dr hab. Wiktor Kotowski – Centrum Ochrony Mokradeł / Uniwersytet Warszawski, członek grupy roboczej ds. tworzenia systemu
- prof. dr hab. Bogdan Chojnicki – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, członek grupy roboczej ds. tworzenia systemu
- Jacek Wylężek – firma Cumulus, wiceprezes

Kontakt dla mediów:

Magdalena Galus

dyrektorka Centrum Ochrony Mokradeł

mail: m.galus@bagna.pl

tel. 737 333 736

dr hab. **Wiktor Kotowski**

Uniwersytet Warszawski, Instytut Botaniki,
Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska,
członek zarządu Centrum Ochrony Mokradeł

mail: w.kotowski@uw.edu.pl

World
Wetlands Day
2 February 2023
It's time for wetland restoration

